

EZERSZÁZ ESZTENDŐ

Millecentenáriumi gondolatok¹

Azt akarom Önöknek bebizonyítani, hogy a magyarság itteni 1100 éves léte, fennmaradása történelmi „csodatett”. Folyamatossága töretlen, a magyarság egysége kulturális szempontból mindig megvolt, a továbbiakban is remélhető. Határok változtak, uralkodók jöttek-mentek; a magyarság pedig nem 1100 éve, hanem körülbelül 2500 éve tarthatja számon magyarként önmagát.

A Magyar Nemzet június 19-i számában a szlovák nemzeti párt tiltakozik az ellen, hogy a magyar többségű délszlovákiai lakosság néhány helységben millecentenáriumi emlékművet akar állítani. Idézet a szlovák sajtóból: „Megengedhetetlen, hogy az önálló és szuverén Szlovák Köztársaság területén bármiféle emlékművek emlékeztessenek a barbár ázsiai törzsek (ezek mi vagyunk!) behatolására az ősi szláv földre.” Tovább folytatom: „a helyi önkormányzat nyilvánítsa semmissé a határozatot, a hatóság egyúttal akadályozza meg, hogy más önkormányzatok is agresszivitást és békétlenséget jelképező szobrot állíthassanak e térség szomorú eseményeinek.” Ha ez az egész komoly történelmi tényekkel alátámasztott lenne, nem derülnék rajta, komolyan kéne venni.

Nem új dolog ez a világtörténelemben.

Az ókori görögök szerint ők a vízözönt túlélte Hellén nevű ősök egyenes leszármazottai. Ők tehát emberektől eredtek, de minden más nép kötől származott és barbár, dadogó nyelve érthetetlen. Csodálkozhatunk, hogy kerülhet az intelligens görögség tudatába ilyen téves állítás? Hát úgy, hogy a görögök akkor már a rézkorban éltek. Ciprus, Küprosz – ott találták fel a rezet; a görögök már akkor használták. A réz fölváltotta a kőeszközöket; nyilvánvaló, hogy fölénytudat mutatkozik meg bennük. Ez a barbár jelző végigkísérte a görög történelem egész menetét. Nézzük meg a rómaiakat, akik összeveszejtettek egymással minden szomszédos, meghódítandó etruszk várost, fölléptek mint „béketeremtők” és hódítók. És ráépült a római kultúra az etruszkra, de nem tudjuk mai napiglan: mennyit vett át belőle, mennyi az önálló fejlemény? A rómaiak azt mondták, hogy Jupiter fenn az égben van, az a dolga, hogy a római nemzetre, az impériumra vigyázzon. A többi néppel Jupiter nem törődött. Jáhve, Jehova, Jahova pedig a zsidó nép támogatója, velük külön szerződést kötött, az összes többi népről nincs szó – azokról elfeledkezett.

Tehát az égbeli üdvözülés mindig egyetlen népre korlátozódik. Folytathatnánk a sort, de ugorjunk egy pár ezer évet, mert különben eltelik az idő. Amikor 1054-ben megtörtént az egyházszakadás, akkor a görögkeletiek, az ortodoxok azt mondták magukról, hogy mi görögkeletiek bizánci ortodoxok vagyunk és minden római vagy protestáns keresztény tévelygőnek tartanak mind a mai napig. És mindig meg akartak bennünket váltani. Az a Bizánc, amely megrekedt a fejlődésben, ahol nem volt soha romanika, román stílus, nem volt gótika, nem volt reneszánsz, nem volt barokk; és ahol nem volt egyházi reform majdnem ezer éve, ők akartak bennünket mint „enervált, dekadens nyugatiakat” – megváltani. Előbb úgy, mint vallásos emberek,

¹ A XIV. Honismereti Akadémián Csongrádon 1996. június 24-én elhangzott előadás szerkesztett szövege. (Szerk.)

utána úgy, mint bolsevikok. Aztán jön a török. A török gyaurnak nevezte a keresztényeket, vagyis: hitetleneknek. Mi meg azt mondtuk – Arany János versére gondoljanak –: „mint hulla a pogány!” Pedig nem pogány nép, még a legszigorúbb keresztény teológia szerint sem az, amely egyistenhívő. De hát ilyen jelzőkkel láttuk el egymást a vallás köntösében. Tele vagyunk elfogultságokkal. Mikor Reagen amerikai elnök lett, azt mondta: „a gonosz birodalmát meg akarom dönteni!”. Komeini ajatollah szemében az Egyesült Államok a sátán birodalma volt. – Íme, a 20. századi politikusok középkori eszmerendszerrel operálnak egymás ellen.

Miért mondtam én ezt el? Nem véletlenül! Szomszédainknál olyan egyoldalú a tanítás rólunk, hogy minden mondatát cáfolni vagyok kénytelen. Egy tizennégy éves színjelenes tanuló, nagyszombati szlovák kislány meghallotta, hogy magyarok vagyunk, s mondta, hogy: „elmondhatom, mit tudunk a magyarokról?” „Ó – mondom -, nagyon örülök neki!” Azt mondja: „A barbár, nomád hunok – mondom, a magyarokról beszélt – a IX. század vége felé benyomultak a Kárpát-medencébe. Kiszorították a középtájról a békés, földműves keresztény szláv őslakosokat, de mi idők folyamán áttértettük őket keresztény hitre, megtanítottuk őket földet művelni, és többé-kevésbé pacifikáltuk, de még máig harciasabbak nálunk; ők mindig harcoltak, mi meg békésen építettünk 1100 éven keresztül.” Na már most, ha az iskola ilyenre tanít, az ellenszenvet soha az életben nem tudjuk föloldani. Arról már nem beszélek, hogy a románok megálmodják 2000 éves múltjukat, s azt, hogy a székelyek elmagyarosított románok. A dákoromán kontinuitás olyan tétel, amit bizonyítani nem lehet, de náluk muszáj elhinni és muszáj tanítani.

A nyugat-európai barátaink legalább tájékozatlanok. Azt mondják rólunk, hogy „az ázsiai magyarok”, akik a mongol fajhoz tartoznak. Benne van az enciklopédiákban. És ugye nomád barbárok, akik betörték Európába. Szemünkre vetik a nyugati kalandozókat. Hallott valaki arról, hogy a vikingek és a mórok még kegyetlenebbül kalandoztak? Erről senki nem tud. A legszomorúbb, hogy mi sem mondjuk. Hallott valaki arról, hogy az ötvenöt IX. századi kalandozó hadjáratból ötvenszer ottani grófcskák és uracskák hívtak be bennünket, ötször mentünk a saját szakállunkra. S aki behívott, annak a birtokát és népét nem bántottuk. Ezt sem tudja senki Magyarországon. Hallottak arról: „Uram, szabadíts meg a magyarok nyilaitól bennünket!”, ezt Hamburg táján nem úgy imádkozták: „A vikingek nyilaitól szabadíts meg bennünket!” Olvastak erről a magyar történelemben egy szót is? Hát milyen a mi történelemírásunk, amely beáll a teljes defenziára?

Vannak, akik azt mondják, Attila utódai vagyunk. Szó sincs róla! Attila népe indoeurópai volt. Büszkélkedjenek vele a szlávok, a germánok, az indoeurópaiak. Semmi közünk Attilához! Soha nem voltunk a hun törzsszövetség tagjai. Mi csak a török: a bolgártörök, esetleg a szabír törzsszövetség tagjai voltunk. Semmi közünk a hunokhoz. Azon az úton jöttünk, mint a hunok, majd kétszer vagy háromszor az avarok, tehát volt egy hagyományos népvándorlási útvonal, és – végállomás. De eszünkbe se jutott örökséget átvenni, ez középkori kreáció. Ellenben a fehér ló mondája rávilágít arra, hogy csellel és erőszakkal foglaltuk el az országot. Melyik nép nem csinált így? A zsidók bevonultak Kánaánba is, az ígéret földjére, mondván, hogy „az Úr nekünk ígérte”. Nem is szemita népek lakták, hanem hamiták, náluk fejlettebb földművelők. Kiszorították őket, legyőzték őket. Hát helyet kellett szorítani minden új, virulens, dinamikus népnek. Mi is ugyanezt tettük. De erről a honfoglalásról mind a két nép mélyen hallgat. Nem szabad az igazságot eltagadni! Mondhatná valaki, tehát akkor a szomszédok sértettsége jogos, hiszen ők az őslakosok. Hát kérem szépen, az az őslakosság egy-kétszáz évet legjobb esetben ha jelent; románoknál ennyit sem, az osztrákok száz évvel később mertek a magyar gyepükig betelepülni. Figyeljünk csak: megérkeznek egy évszázad késéssel az osztrák németek, vagyis a germánok nyugatról; itt

laknak csak egy-két évszázaddal korábról a szlávok (nem szlovákok, akkor még nem léteztek szlovákok), hanem szlávok. Délen lakták azt a területet, ahonnan mi őket kiszorítottuk. A románok a tatárjárás után szaporodtak meg Erdélyben. Figyeljünk csak, tehát nyugatról osztrákok, germánok, északon szlávok, délen szlávok, délkeleten románok. És keletről jöttek a magyarok. Ennél tökéletesebb történelmi koreográfia nem létezik. Mi lenne, ha itt mindenki szláv lenne? Eltüntetnék az osztrákokat, beolvasztanák a románokat, vagy ha itt szakadt volna ketté a görögkeleti és a római egyház, akkor a szerbek, horvátok most itt ölnék egymást a Duna-Tisza közén, Pest környékén vagy esetleg éppen Csongrádnál. Nincs tökéletesebb megoldás, mint a magyarság megjelenése. Nem szomorú gyászünnepe nekik sem, rosszul tudják. Örömmünnepe, mert mi tartottuk fenn ezerszáz éven keresztül az egyensúlyt itt Közép-Európában. Mivel a Balkán szívében hiányzik egy ilyen más típusú nép, mint a Kárpát-medencében a magyar, ott soha nem volt semmiféle szempontból egység és egyensúly.

Azt mondják a szlovákok: 400 ezer emberüket erőszakkal beolvasztottuk. Pedig régen nem volt ilyen tendencia, hogy erőszakkal asszimiláljunk. Annyira nem, hogy a szlávok velünk élnek 1100 év óta. Én kívánom az önálló Szlovákia magyarságának, hogy 1100 évig ugyanúgy maradjanak meg magyaroknak, mint mi hagytuk a szlovákokat. Ugyanezt kívánom a romániai, és ugyanezt a szerbiai, horvátországi magyaroknak.

Tehát vannak szomszéd népi és torz magyar vélekedések. A magyar nem sokkal különb. Miért nem mentünk nyugatabbra? Mentünk; Bécsi medence, Pó delta, Morva mező: megszálltuk tisztességesen. Nem volt célszerű a gyepűrendszert olyan szélesre kitérni. Vissza kellett vonulni, hogy kellően védekezhessünk egy nyugati támadás ellen. Úgy szétvertük a bajor-frank hadsereget, hogy majdnem ötven évig nem mertek Magyarországra – ránézni. Tehát nagyon jól választottunk.

Azt mondják, hogy a katolikus papság az istentelen magyarokat áttérítette keresztény hitre? Szó sincs róla! Először is az Isten szavunk több ezer éves, egyetlen Istenünk volt, nem három, nem Szentháromság. Szent Gellért érzékelte a magyarság vallási fejlettségét, az úgynevezett „pogány” magyarságét. Referálnak neki Valterék, akik tudtak magyarul: a magyaroknak van egy istenanyájuk, úgy hívják, Boldogasszony. Nem tudták lefordítani jól, de megragadta a fogalom: legyen azonos Szűz Máriával. Szent István, aki Vajkból lett keresztény Istvánná, nyilvánvaló, hogy annak a Boldogasszonynak ajánlotta, föl a magyarságot, aki szintén pogányból vált a szeme előtt kereszténnyé. Zseniális húzás, és ezért csak a Boldogasszony egyedül a világon – pedig van egymilliárd vagy másfél milliárd keresztény – csak a magyarok között él. Mi nem azt mondjuk, hogy Santa Mária, Szent Mária; ilyen fogalmunk nincs is. Ha megkérdezném, hogy ki az a Szent Mária, nem is lehet lefordítani. Egyedül a világon itt ötvöződött egybe egy nagyon fejlett, úgynevezett kereszténység előtti vallásrendszer a fejlett nyugati típusú keresztény vallásrendszerrel. A gyónás, az áldozás, az üdvözülés, a búcsú, a bocsát, a vétek, mennyország, Isten, azután az ördög – ürdöngnek mondtuk –, lélek, ez mind kereszténység előtti fogalom. Még a templomra is volt szavunk: egyház, nem kellett volna a templom szót átvenni. Tehát nem igaz az, hogy a magyarság primitív, sámánista hitben élt. Régen visszaszorultak már a sámánok, de jelen voltak kétségkívül, mint közvetítők.

A szlávok azt mondják, megtanítottak bennünket a földművelésre. Nem kellett tanítani. Nincs igazuk azoknak, akik azt mondják, hogy nomád nép volt a honfoglalás előtti magyarság. 2500 év óta ekés, földműves nép voltunk, amely ismerte a téhen fogalmát, az eke fogalmát, a lovat (hogy melyik vontatta az ekét, arra nem tudok válaszolni), és végig nagyállat-tartással egészült ki a földművelés, tehát azok, akik romantikából fölértékelték a nomadizmust, egy kicsit fogják vissza a romantikus lelkesedésüket, mert a nyugatiak a nomád szót barbárra, kegyetlenre, vérszopóra, nyers húsevőre és mindenre értik, csak pozitív jelentése nincs.

A magyarok a földművelő paraszttal együtt, nem őket cserbenhagyva jöttek ötszáz év alatt az Uráltól idáig, nem mint utánunk a kunok csak száz év alatt a kínai faltól idáig, hanem ötszáz év alatt, tehát nyilvánvaló, hogy az egész nép szervezeten együtt vonult nyájastól, ekéstől, családostól, lovastól és jurtástól. Tehát ne mondjuk, hogy a magyar nomád volt, mert nem igaz. A fél-nomád fogalom a helyes.

Tehát nagyon gazdag kis nép, nagyon életre való életforma, rendkívül változatos a kultúra. Nem igaz, hogy bennünket lesöpört a történelem vihara a népek tablójáról. Kérdezem én, hol vannak a világbíró hunok? Hol vannak az avarok? Eltűntek, mint a tavalyi hó – mondhatnánk Villonnal. Hol vannak a kunjaink? Belénk olvadtak. Hol vannak a besenyők, akik segítettek kiűzni bennünket a kazár birodalomból? Hol vannak az úzok; nem is sorolom a történelem süllyesztőjében eltűnt népeket; a magyarság mindig mindent átvészelt. A németek sohase szokták emlegetni, hogy a harmincéves – úgynevezett vallásháború – alatt Németország tizenhatmillió lakosából hatmillió maradt. De a magyarok mindig elmondják, hogy a tatárok kipusztították az ország felét, a törökök aztán megint az ország felét – a lakosság számát tekintve. Ezt német történelemkönyvekben nem lehet megtalálni. Vagy hogy kicsoda óriási volt a második világháborús áldozat, nem szokták ilyen tragikus gyászszalaggal övezni a németek. Ők helyben maradtak. Tizennégy szomszédjuk – mind a tizennégy – gyűlölte őket. Eltelt ötven év, most mind a tizennégy kezét-lábát törö, hogy közelebb jusson a német gazdaság termékeihez. Tudnak róla, hogy az észtek a harmincéves háborúban, amely fölment a Baltikumig, huszonötezen maradtak? Ki tud erről? Egy kisvárosnyi lakosság, de helyben maradtak, nagyon szaporák voltak, a végén újra kiteljesedtek, mert – gondolom – be is olvasztottak másokat. A román történelemírás sohase mondja azt, hogy a Donnál 250 ezer román meghalt. A magyar történelemírás állandóan erről beszél. Nem arról van szó, hogy szeretnénk megfélemleni róla, nem arról van szó, hogy helyeseljük ezeket a lépéseket, de ne dramatizáljuk túl a történelmet!

Nézzék meg a Balkánt: 250 ezer embert irtottak ki egymás között a testvérek. Ezek édes testvérek. Ha azt hiszik, hogy a bosnyák, a horvát és a szerb nyelv eltér – tévednek. Nem nagyobb a különbség a horvát és a szerb nyelv között, mint ha én most elkezdem őz nyelvjárásban beszélni. De mi nem érezzük ezt két külön népnek, nem érezzük azt, hogy katolikus és protestáns magyarság az két nemzet. A horvátok és a szerbek magukat két külön nemzetnek érzik, nézik, és aszerint cselekszenek. Nálunk ilyen tragikus megosztottság – hiába dramatizáljuk – sose volt. Mindig erős a magyar egység. Ez a mi erősségünk.

Kérdezhetné valaki, hogy Taksony, Géza és Szent István miért Rómához csatlakozott? Mert a magyarság történelmi érzéke majdnem mindig csalhatatlan volt. A „csatlósításunk” óta egy kicsit megbillent egészséges történelmi életstílusunk, de amikor magunk döntötünk, soha nem akartunk csatlósok lenni.

Taksony, Géza, Szent István zseniálisan döntöttek. Figyeljük meg, már a honfoglalás előtről a magyarság mozgását: nem ázsiai nép vagyunk, ezt ne mondják, eurázsiai, ez az igazság. Két lábbal álltunk az Ural két oldalán, soha keletre nem mentünk, mindig csak nyugatra. Pontosan akkor, amikor a civilizációs központok elmozdultak a közel-keletről nyugat felé. Mezopotámiából, Egyiptomból átkerültek először Bizáncba; akkor a magyarság elmozdult, átjött Etelközbe. Majd átkerült a központ Rómába. Szent Istvánék abban a pillanatban Róma mellett döntöttek. Dönthettek volna Bizánc mellett, de csalhatatlan érzékkel Róma mellett döntöttek. Hát ez ezer évre megszabta a sorsukat. Az új kormány újra kitalálja ezer év után, hogy fölzárkózunk Nyugat-Európa felé. Hát kérdezem én Önöket, most hol vagyunk? Nyugat-Európa itt végződik a Kárpát-medencében. Itt a választóvonal. A protestánsok is a nyugati kereszténységből szakadtak és reformáltak; az ortodoxoknál nem volt reform soha, megrekedtek ezer év alatt.

A Szent István-i döntés egész történelmünkre meghatározó döntés volt, és a nyugati

fölzárkózás Mátyásig abszolút sikeres volt. Azután visszavetett bennünket a török. Ne haragudjanak nagyon a Habsburgokra, visszatagoltak bennünket nyugathoz. De nekünk ők voltak az ősellenség, az osztrák, a habsburg. Nekünk nem volt teljesen igazunk, félreértés ne essék! A szomszédainknak mi vagyunk az ellenség, az ellenség modellje; megkaptuk tőlük azt, amit mi ráakasztottunk az osztrák sógorokra. Azért föl-hívom a figyelmüket valamire: hadd lássuk idegen tükörben magunkat. Hogy létezik az, hogy a szlovákok a testvéri csehekre szintén neheztelnek? Akkor ezek szerint mégse bennünk lehet a hiba. Hogy létezik az, hogy mi az ősellenségünkkel, az osztrákokkal puszipajtások vagyunk? Hogy létezik az, hogy az erdélyi szászokat beengedtük hétszáz évvel ezelőtt, megmaradtak hétszáz éven át szászoknak? A románok hetven év alatt túladtak rajtuk, 150 márkáért fejenként. Akkor – kérdezem én -, melyik nép teljesíti jobban a történelmi küldetését, hivatását?

Bennünk egy baj van: minden rosszat elhiszünk magunkról, nem látjuk a jövőt, pedig az alagútból mindig ki lehet jutni. Lehet, hogy egy kicsit később, mint szeretnénk. A második világháborút itt éltem át, igen rosszul éltünk. Azt se tudtuk, megmarad-e az ország? Megmaradtunk. Miért kellene elhinni, hogy vége Magyarországnak? Miért kellene elhinni, hogy alábbvalók vagyunk? Zrínyi megmondta: „egy nemzetnél sem vagyunk alábbvalók”. Én ezt hozzátenném még: az a nép, amely 2500 éve folyamatos, önmagát külön népnek tartja, amely 1100 évet itt élt, ahol minden szomszéd más nyelvet beszél, minden nép más vallást követ; és mi 1100 év óta megmaradtunk, akkor 1100 éven keresztül még meg fogunk maradni a jövőben is!

Katona Imre

A nemzettudat napjaink politikájában¹

A patriotizmus hiánya súlyos betegség, de gyógyítható. Veszedelme ennek a betegségnek abban van, hogy aki belé-esik, nem veszi észre. Magyarán szólva: aki elveszti a patriotizmussal a kapcsolatot s az élményét, s e tekintetben már nem tud személyeset mondani, az éppen személyiségében hal meg, de nem tud róla.

Mi köze ennek a politikához? Az, hogy ma az értékválságos világban vita zajlik arról, érték-e magyarnak lenni. A vita azért keletkezett ez ügyben, mert vannak, akik úgy vélik, a XX. század végének embere nem tudja feldolgozni azokat a tradicionális fogalmakat, gondolatokat, amelyek a hazafisághoz, a nemzeti mi-benlétéhez kapcsolódnak.

S mivel ezt nem tudja megtenni, ezért az integrációkat, a régiókat keresi, s valami közvetlen kapcsolatot a világ egyetemes összefüggéseivel. S ebben van a

¹ A XXIV. Honismereti Akadémián Csongrádon 1996. június 25-én elhangzott előadás szerkesztett szövege. (Szerk.)